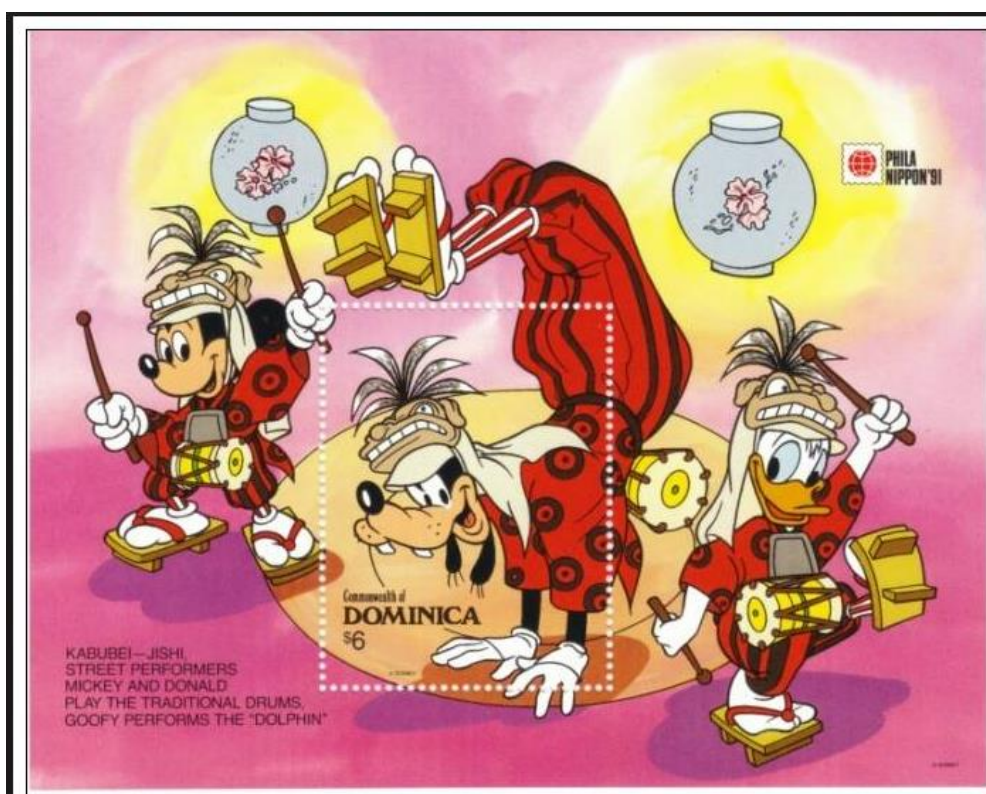

דבר העורכת

לקוראים שלום!

חג פורים שמח! בעוד מספר ימים נעטה תחפושות ונחגוג את חג פורים. גיליון זה של נושאנצ'יק מוקדש לחג האהוב הזה.

דמויות דיסני מתחפשות לאמני רחוב

אז מה בגיליון? תמיר קרקסון מתאר מספר בולי ישראל בנושאי פורים. אני מציגה מספר בולים מחופשים מרחבי העולם. ולבסוף, בכל גיליון, חידון בולאי נושא פרסים. בנוסף, מצורפת הזמנה ליום עיון בנושא היסטוריה פלסטינית מבעד לבולים שייערך החודש באוניברסיטה העברית בירושלים. שלכם, שביט

רשות הספריות
ספריית הר הצופים
למדעי הרוח והחברה ע"ש בלומפילד

החוג ללימודי האסלאם

והמזה"ת

מתכבדים להזמין

ליום עיון

"סיפור גדול במימדים קטנים:

היסטוריה פלסטינית מבעד לבולים"

בתוכנית:

ד"ר אייל ג'ניאן, ד"ר איתמר רדאי, ד"ר עידו זלקוביץ', ד"ר יוסף ואלך,
מר רוני שקד, מר משה רימר, מר יאן בלוק

מארגנים: פרופ' מאיר חטינה וד"ר הלל כהן

בנוסף:

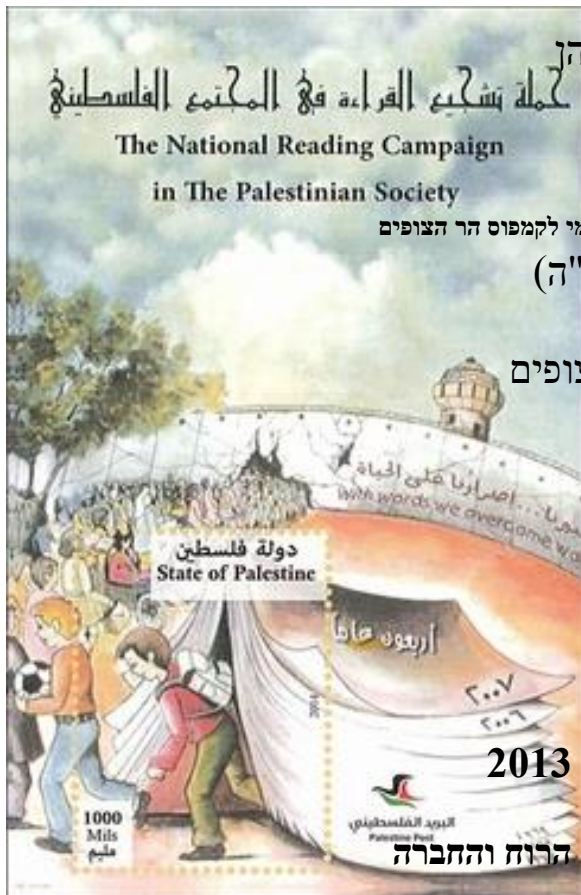
הערוכת בולים בקומת הכניסה לספריה

הזמנה זו בצירוף תעודה מזהה מהווה אישור כניסה חד-פעמי לקמפוס הר הצופים

יום שני, 9 במרץ 2015 (י"ח באדר, תשע"ה)

14:00-18:00

ספריית רוח וחברה, כיתה 32, קמפוס הר-הצופים

יום רביעי, ט"ו בטבת תשע"ז, 18 בדצמבר 2013

10:30-14:00

כיתה 29, מחלקת מולטימדיה, ספריית הר-הצופים למדעי הרוח והחברה

יש להירשם מראש בדוא"ל:

Irina.bochevar@mail.huji.ac.il

תכנית מלאה תפורסם בקרוב

יש לאשר את הגעתכם באי-מייל: Irina.bochevar@mail.huji.ac.il

פורים תמיר קרקסון

הגיליון הפעם מוקדש לחג הפורים שהוא אחד מהיפים ומהצבעוניים שבחגי ישראל. הוא נחגג בי"ד באדר, למעט בערים אשר היו מוקפות בעברן חומה – כמו ירושלים. שם הוא נחגג בט"ו באדר, הידוע כשושן פורים. חג זה מציין את זכר הצלתם המופלאה, כנגד כל הסיכויים, של יהודי פרס העתיקה מאבדון בשנת 470 לפני הספירה (בקירוב). סיפור זה מתואר *במגילת אסתר*, אותה קוראים בבתי הכנסת בימי חג הפורים. בשל השמחה על הצלת היהודים, מתאפיין החג בשמחה גדולה, ובולט בו מקום האכילה והשתייה.

מקור שמו של חג הפורים הוא ב**פור** (מילה נרדפת לגורל). *המן* הרשע, שר בממלכת פרס, רצה להרוג את יהודי הממלכה. ביום י"ג באדר הפיל *המן* את הפור לפיו למחרת, ביום י"ד באדר יבוצע הטבח ביהודים. אך המצב התהפך לגמרי והיהודים היו אלה שהרגו את המן, את אשתו הרעה *זרש* ואת עשרת בניהם.

בולים לכבוד חג הפורים, בעיצובם של אורה ואליהו שוורץ, הופיעו בישראל בשנת 1976:

הבולים מתארים נושאים נבחרים ממגילת אסתר, ובשובליהם מופיעים ציטוטים ממנה.

הבול השמאלי (0.40 לירות) מתאר את ראשית המסופר במגילה: **"ויהי בימי אחשוורוש"**. *אחשוורוש* היה בשעתו, על פי המסופר, מלך פרס, אימפריה אדירה אשר השתרעה על פני 127 מדינות.

הבול שבמרכז (0.80 לירות), מתאר את אחשוורוש ומלכתו היהודייה *אסתר*. על שמה של אסתר קרויה מגילת החג. אסתר, ודודה *מרדכי היהודי*, היו אלה אשר הצילו את יהודי פרס מהגזירה אשר עמדה עליהם לכלותם.

הבול שמימין (1.60 לירות), מתאר את הכבוד שחלק אחשוורוש למרדכי היהודי, לאחר הצלת היהודים מכליה. המן, השר הנבזה, הוליך כמשרת את מרדכי ברחובות העיר שושן, בירת פרס בשעתו. בעוד מרדכי לבוש בגדי פאר ורכוב על סוס אציל, הצטווה המן המושפל לקרוא לפני מרדכי, **"ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו"**. וזוהי תמצית סיפור הצלת והצלחת יהודי פרס: היהודים אשר עמדו בפני סכנת מוות, ניצלו ממנה, וראשי הקהילה נהפכו לנכבדי הממלכה.

חג הפורים עומד במרכזו של חודש אדר, החודש השישי בשנה העברית. על כן, בסדרת הבולים אשר הנפיק השירות הבולאי בשנת 2002 לכבוד חודשי השנה העברית, הופיעו מוטיבים מחג הפורים:

משמאל, נראה **כובע קוסמים**, חלק מתחפושת פופולארית בחג. אנו מתחפשים בחג משני טעמים. הראשון, כדי להגדיל את השמחה בפורים, ובגלל היפוך הגורלות: המן היה זה שנתלה על העץ, ולא היהודים הם אלה שמתו. טעם נוסף הוא הסתרת הזהות: אסתר המלכה הסתירה תחילה מאחשוורוש את זהותה האמיתית, ולא גילתה לו שהיא יהודיה. גם האל מוסתר במגילת אסתר: בשונה מכל ספרי התנ"ך האחרים, אין הוא מוזכר כלל במגילה.

מימין למעלה, מופיע **הרעשן** – מצעצועי החג. בפורים, במסורת היהודית, מרשרשים בבית הכנסת ברעשן בכל פעם שמוזכר השם "המן" במגילת אסתר, על מנת למחוק את זכרו – אם נרעיש מספיק חזק לא נצליח לשמוע את שמו.

מימין למטה ובשולב הבול, מופיע מאכל החג הידוע **אוזן ההמן**. מקור המאכל הוא בקהילות יהדות אשכנז, ממנה נפוץ לכלל הקהילות היהודיות בעולם.

חג שמח!

בולים מתחפשים שביט טלמן

לאחרונה מדינות רבות מנפיקות בולים "מחופשים", בולים שמסתירים בתוכם דבר מה.

בשנת 2002 הנפיקה ארה"ב בול לזכרו של הארי הודיני, גדול הקוסמים ואמני ההחלצות. הודיני נולד בשם אריך וייס בשנת 1874 למשפחה יהודית בבודפשט, הונגריה. ארבע שנים לאחר מכן הגרה המשפחה לארה"ב. בשנת 1891 הפך לקוסם מקצועי, והחל לכנות את עצמו "הארי הודיני".

בתחילת הקריירה שלו התמקד הודיני בלהטוטי קלפים, אך במהרה החל להתנסות בפעלולי החלצות, ויצר מופע החלצות שהפך לאחד המופעים המצליחים בארצות הברית. במופע נחלץ הודיני מאזיקים, שרשראות, חבלים וחליפות משוגעים, במקרים רבים תוך שהוא תלוי הפוך או נתון בתוך מיכל מים.

בבול האמריקאי מופיע פורטרט של הודיני וכולל הדפסה נסתרת של שרשראות. ארה"ב ספקה עם הבול מפענח מיוחד המאפשר לראות את הקוסם כשהוא אזוק באותן שרשראות.

גם הולנד הנפיקה גיליון בולים עם הדפסה נסתרת. בגיליון גן החיות שמימין, חצי העיגול הכחול מציג את שם החיה המופיעה על גבי הבול. בדיו נסתרת מצוין גם משקלה של החיה.

ב-2006 המשיכה הולנד להרשים את האספנים כשהנפיקה בולי תנועה בהדפסה תלת מימדית. הבולים מכילים 12 פריימים (כ-2 שניות) של וידאו. כשמניעים את הבול מעלה-מטה מתגלית תנועת הספורטאים.

גם שוויץ הנפיקה זוג בולים בטכנולוגיה דומה. הבולים הונפקו לכבוד מוזיאון התקשורת ומראים מספר אנשים הישבים על ספסל. כשמניעים את הבול

רואים כיצד מסר מועבר מהאדם הימני ביותר עד לשמאלי הקיצוני.

ב-2007 הנפיקה הולנד גיליונית פרחים כשבמרכז כל בול הדביקה מספר זרעים של הפרח שבבול. ניתן לקחת בול, לשתול אותו באדמה ולחכות לפריחה.

ב-2003 הנפיקה נורבגיה גיליון בולים לכבוד יום האהבה. בגיליון 10 בולי לבבות שניתנים לגירוד. מתחת לכל לב מסתתר מסר לבן או בת הזוג.

וגם נסיים בקסמים. אנגליה
הנפיקה סדרת בולי קסמים
המדגימים אשליות
אופטיות. הסדרה הונפקה
לרגל 100 שנים להקת
ארגון הקוסמים במדינה.

בבול השמאלי בשורה
הראשונה יש לגרד את
המטבע ולגלות אם הוא עץ
או פלי.

אם מקרבים את הבול האמצעי שבשורה הראשונה לכיוון האף, נראה כי השפן "קופץ"
לתוך הכובע.

אם מגרדים את הצעיף המנוקד בבול הימני, הנקודות נעלמות, ואם מגרדים את
התרבושים בבול השמאלי התחתון מגלים חפצים סודיים.

כשבוהים בנקודה הלבנה שבמרכז הבול הימני התחתון במשך 30 שניות ולאחר מכן
מסתכלים לכיוון קיר לבן, מגלים לב על הקיר.

יש לכם באוסף דוגמאות נוספות? סרקו את הבול ושלחו לנו מאמר בנושא.

לתגובות ניתן לפנות לשביט בכתובת: nosonchik@gmail.com

חידון מספר 82

איזו מדינה?

איזו מדינה הנפיקה את הבול שלפניכם?

- א. טורקיה
- ב. טורקמינסטן
- ג. טייוואן
- ד. טג'יקיסטן

מי האישה?

מיהי האישה הנראית בבול?
באיזה תחום אמנותי התפרסמה?
איזה אדם מפורסם היה בן זוגה?

זהה את המספר

איך נקרא המספר הנראה בבול?
מהו, בערך, גודלו?
מה הקשר בינו ובין שטח המעגל?

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com עד ל-15 במרץ.
הפותרים מתבקשים לציין את גילם. בין הילדים ובני הנוער שיפתרו נכונה את החידות יוגרל פרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית. התשובות לחידות ושם הזוכה יפורסמו בגליון הבא.

פתרון חידון מספר 81

איזו מדינה?

התשובה הנכונה היא ד' –
לטביה.

מי האיש?

האמן הוא מארק שאגאל, אחד מחשובי הציירים במאה ה-20 וגדול הציירים היהודים בכל הזמנים. שאגאל היה מראשי הזרם הסוריאליסטי באמנות. אחת מיצירותיו המפורסמות היא החלונות בבית החולים הדסה בירושלים, בהם נראים שנים עשר השבטים (בישראל הונפקה סדרת בולים המראה חלונות אלו).

זהה את האתר

הבול מראה את המיגדלור של אלכסנדריה – אחד משבעת פלאי העולם העתיק. המגדלור נבנה במאה השלישית לפני הספירה, ונהרס במאה ה-14 לספירה כתוצאה מרעידת אדמה.

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה עלה שמה של רונית אביטל בת ה-11. רונית זוכה בפרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית.

מכתבים למערכת – לכל תגובה, הצעה או שאלה ניתן לפנות אלינו בכתובת
nosonchik@gmail.com